

WSPOMNIENIE O PROF. DR HAB. KWIRYNIE HANDKE

Prof. dr hab. Kwiryna Handke.
Fotografia z archiwum rodzinnego

Profesor Kwiryna Handke (1932–2021) – językowniczka, polonistka, slawistka, varsavianistka, nestorka Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk – odeszła w dniu 16 maja 2021 roku.

Profesor Kwiryna Handke należy do przemijającego już pokolenia, które tworzyło historię Instytutu i związało z nim swoje naukowe życie. W 1954 roku dołączyła do utworzonego przez prof. Zdzisława Stieberta zespołu badaczy nad kaszubszczyzną, z którym w ciągu 15 lat współpracowała nad wydaniem 16 tomów *Atlasu językowego kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich*. W kolejnych latach nowe projekty badawcze

były przez Profesor K. Handke inicjowane i realizowane bądź pod jej kierownictwem, bądź przez nią indywidualnie.

Główne obszary jej badań obejmowały następujące dziedziny: terytorialne odmiany języka narodowego (w tym dialekty Pomorza, regionalne odmiany polszczyzny obszarów Pomorza i dawnych Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej); socjologia języka i socjalne odmiany polszczyzny (w tym język rodzinny oraz język kobiet i mężczyzn); leksykologia i leksykografia; język pisarzy, zwłaszcza XIX wieku (Mickiewicza, Słowackiego, Orzeszkowej, Krasińskiego, Prusa, Sienkiewicza oraz Żeromskiego); tendencje zmian we współczesnej polszczyźnie; onomastyka (w tym głównie nazewnictwo miejskie).

Profesor Kwiryna Handke była też inspiratorką i organizatorką konferencji, głównie interdyscyplinarnych, których rezultatem były monograficzne publikacje pod jej redakcją naukową: *Regionalizmy*

w języku rodzinnym (1991), *Region, regionalizm – pojęcia i rzeczywistość* (1993), *Kresy – pojęcie i rzeczywistość* (1997), *Słowianie, Słowiańszczyzna – pojęcia i rzeczywistość* (2002), *Semantyka milczenia*, t. 1–2 (1999–2002).

W najtrudniejszym okresie transformacji objęła kierownictwo nad Instytutem (1990–1993 jako wicedyrektorka, a w latach 1996–1999 jako dyrektorka). W 1990 roku z jej inicjatywy utworzono w IS PAN wydawnictwo (pod nazwą Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy).

Profesor Kwiryna Handke przywiązywała wielką wagę do działań mających na celu integrację środowiska naukowego Instytutu, a zwłaszcza utrzymanie łączności międzypokoleniowej, organizując cykliczne seminaria, podczas których młodsza kadra miała okazję zapoznać się z historią początków Instytutu oraz sylwetkami ludzi, którzy ją tworzyli.

Żegnając prof. dr hab. Kwirynę Handke mamy poczucie wielkiej straty, ale też świadomość, że przyszłym badaczom pozostawiła niezwykle bogatą spuściznę badawczą w postaci kilkuset publikacji naukowych, w tym kilkudziesięciu książek: autorskich i współautor-
skich, w których podejmowała tematy mało znane lub dotąd pomijane.

(Oprac. E. Maślowska)

WSPOMNIENIE O PROF. DR HAB. IRYDZIE GREK-PABISOWEJ

Prof. dr hab. Iryda Grek-Pabisowa.
Fotografia z archiwum
rodzinnego

Zmarła Profesor Iryda Grek-Pabisowa (1932–2021) – wybitna slawistka, rusycystka, światowej sławy badaczka języka i kultury staroobrzędowców w Polsce, znawczyni polszczyzny północnokresowej, autorka ponad 170 prac naukowych, wielu monografii, w tym *Słownika mówionej polszczyzny północnokresowej*, którego była pomysłodawczynią i kierowniczką naukową.

Pani Profesor całe swoje życie naukowe była związana z Instytutem Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. Pełniła funkcję kierowniczką Pracowni Języka Rosyjskiego, potem Pracowni Badań Polszczyzny »

Północnokresowej, a w latach 1996–2003 pełniła funkcję wicedyrektorki Instytutu. Była wieloletnią redaktorką naczelną rocznika „Acta Baltico-Slavica”, członkinią wielu polskich i międzynarodowych organizacji naukowych. Kierowała kilkoma grantami ze społecznym, m.in. „Historia i współczesność języka polskiego na Białorusi”. Odznaczona Brązowym, Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz odznaką honorową Zasłużony dla Kultury Polskiej.

(Oprac. M. Ostrówka)

GRANT NARODOWEGO CENTRUM NAUKI W KONKURSIE SONATA 16

Z radością informujemy, że projekt „Społeczność żydowska w Polsce w następstwie kampanii antysemickiej lat 1967–1968. Doświadczenia biograficzne, przemiany tożsamości i dynamika środowiskowa” przygotowany przez Dolnośląską Szkołę Wyższą we Wrocławiu, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu otrzymał dofinansowanie Narodowego Centrum Nauki w konkursie SONATA 16.

Grant będzie realizowany w ramach konsorcjum składającego się z trzech jednostek naukowych. Liderem zespołu badawczego jest dr Marcin Starnawski z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu. Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk reprezentuje w grancie dr Anna Zawadzka, a Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – dr hab. Piotr Forecki, prof. ucz.

Szczegóły znajdują się na stronie:

<https://www.ncn.gov.pl/aktualnosci/2021-05-20-wyniki-konkursow-opus-20%2Blap-sonata-16-preludium-bis-2>.

(Materiał ze strony IS PAN)

MGR TYMOTEUSZ KRÓL STYPENDYSTĄ INSTITUT FÜR VOLKSKUNDE DER DEUTSCHEN DES ÖSTLICHEN EUROPA

Mgr Tymoteusz Król, doktorant w IS PAN, został stypendystą Institut für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa (Instytut Etnologii Niemców we Wschodniej Europie) we Fryburgu Bryzgowijskim w Niemczech.

Podczas trzymiesięcznego stypendium mgr T. Król podejmie się porównania obrzędowości rodzinnej i dorocznej oraz folkloru ustnego przypisywanego tzw. niemieckiej bielsko-bialskiej wyspie językowej z dokumentacją dotyczącą Wilamowic. Analiza zostanie przeprowadzona na podstawie materiałów folklorystycznych, których bogaty zbiór znajduje się w instytucji goszczącej. Celem projektu jest poszerzenie wiedzy na temat mało znanej społeczności Hałcnowa i upowszechnienie jej w języku polskim oraz analiza podobieństw i różnic w folklorze i obrzędowości bielsko-bialskiej wyspy i Wilamowic. Wniosek został przygotowany pod okiem dr hab. Nicole Dołowy-Rybińskiej, prof. inst. (IS PAN) i prof. Stefana Michaela Newerkli (Instytut Sławistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego) w ramach projektu realizowanego w Programie im. Iwanowskiej (NAWA).

Link do strony Instytutu we Fryburgu:

<https://ivdebw.de/institut/profil>

(Oprac. T. Król)

Mgr Tymoteusz Król – doktorant w IS PAN, zajmuje się działaniami na rzecz rewitalizacji języka wilamowskiego. Członek Stowarzyszenia „Wilamowianie”, z którym prowadzi działalność edukacyjną, popularyzatorską i emancypacyjną, a także Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Od roku 2016 kierownik „Diamantowego grantu”, dotyczącego historii powojennych prześladowań Wilamowian. W roku 2019 został wyróżniony odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” za działalność na rzecz kultury Wilamowic i języka wilamowskiego oraz Stypendium Prezesa PAN za wybitne osiągnięcia naukowe na rok akademicki 2019/2020.

OTWARTE SEMINARIUM POZNAŃSKIEJ PRACOWNI IS PAN

Dnia 13 maja 2021 roku zaproszeni goście za pośrednictwem platformy Zoom mieli okazję wziąć udział w kolejnym otwartym seminarium poznańskiej pracowni IS PAN, kończącym cykl spotkań poświęconych przekładoznawstwu.

Tematem wystąpienia była tym razem strategia przekładu w aspekcie intertekstualności. Tłumaczka Barbara Grunwald-Hajdasz przybliżyła w trakcie referatu pt. *Praca w cudzy(m) słowie* zagadnienie uniwersum paradygmatycznego oraz roli biografii tekstowej. Podzieliła się ze słuchaczami opinią, że z tekstu czytelnik potrafi wyczytać tyle, ile przyswoił sobie z poprzednich lektur. Nie sposób poznać też całej biblioteki autora oryginału. W uniwersum paradygma- »

tycznym najwnikliwszy nawet tłumacz nie zawsze jest w stanie rozpoznać całej gamy odniesień tekstowych i pozatekstowych podstawy przekładu.

Tłumaczka zwróciła uwagę na oczywistą problematyczność wskazania wszystkich potencjalnych nawiązań autora oryginału do innych tekstów (*pre-tekstów*) oraz na brak gotowego repertuaru rozwiązań – uwarunkowanych rodzajem tekstu, jego kontekstowością, zakorzeniem kulturowym i, co ważne, możliwością rozpoznania ich w kulturze i literaturze docelowej. Podkreśliła też trudność, jaką sprawia typ nawiązania intertekstualnego, czyli stopień jawności (od wyraźnego sygnału przywołania cytatu za pomocą podania danych bibliograficznych i użycia cudzysłowu, poprzez odniesienia mniej szczegółowe czy wręcz zdawkowe, a w końcu niejawne, niewyróżnione graficznie, istniejące zatem potencjalnie, bo uwarunkowane tym, czy czytelnik i tłumacz je rozpoznają, po te używane bezwiednie, zakorzenione w kulturze danego języka). Zagadnienie to autorka referatu omówiła, przytaczając przykłady z tłumaczonych przez siebie książek m.in. Anselma Gruna (gdzie cytaty biblijne) czy Romano Guardiniego (gdzie obszerne fragmenty utworów Sorena Kierkegaarda i liczne niejawne odniesienia do jego tekstów) oraz wskazując na strategię przyjętą w konkretnych przypadkach.

W rozmowie po wystąpieniu uczestnicy seminarium wymienili się doświadczeniami. Wypowiadali się i ci, którzy pracują jako tłumacze międzyjęzykowi, i ci, którzy tworzą komunikaty językowe, bowiem w myśl słów Georga Steinera – każdy akt językowy jest przekładem, każdy wyemitowany tekst, docierając do odbiorcy, wymaga odszyfrowania. Uczestnicy zgodzili się na koniec z przytoczoną przez autorkę wystąpienia opinią autorstwa Tadeusza Boya-Żeleńskiego, że: „[p]rzekład jest to rzecz trudna; pod względem formalnym trudniejsza niż pisanie; łatwiej bowiem znaleźć formę dla myśli własnej, która w naturalny sposób rodzi się w odpowiednim dla siebie kształcie, niż dla myśli cudzej, powstałej z innego uzupełnienia ducha” (cyt. za: *Pisarze polscy o sztuce przekładu 1440–2005. Antologia*, wybór i oprac. E. Balcerzan i E. Rajska, 2007, s. 107).

(Oprac. B. Grunwald-Hajdasz)

Barbara Grunwald-Hajdasz – germanistka i absolwentka studiów edytorstwa na polonistyce. Tłumaczka, w której dorobku znajdują się przekłady książek i artykułów

z języka niemieckiego (ważniejsze adresy bibliograficzne: <https://katalogi.bn.org.pl>). Autorka grafik i okładek książkowych. Jej zainteresowania to: teoria tłumaczenia, język potoczny, grafika użytkowa, fotografia artystyczna, typografia i edytorstwo. W wydawnictwie IS PAN pracuje jako redaktorka i graficzka. Jest też współwykonawczynią projektu pt. „Testimonia najdawniejszych dzieł Słowian, seria łacińska, t. 3: Średniowiecze, z. 1: Źródła węgierskie”, kierowanego przez prof. dr. hab. Ryszarda Grzesika, a realizowanego w ramach grantu NPRH (nr 11H 12 0313 81) afiliowanego przy IS PAN.

OTWARTE SEMINARIUM ZAKŁADU LITERATUROZNAWSTWA I KULTUROZNAWSTWA ORAZ ZAKŁADU BADAŃ NARODOWOŚCIOWYCH IS PAN

W dniu 18 maja 2021 roku w trybie on-line na platformie Zoom prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir z Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk wygłosiła referat pt. *Bracia miesiące. Studia z antropologii historycznej Polski 1939–1945*. Wystąpienie poświęcone prezentacji efektów pracy, zebranych w książce *Bracia miesiące. Studia z antropologii historycznej Polski 1939–1945* (w druku) komentowała prof. Natalia Aleksun. »

Chaia Szpiegel. Zdjęcie udostępnione dzięki uprzejmości Neala Yarosa

Macewa Chai, obok której klęczy jej siostra.
Zdjęcie udostępnione dzięki uprzejmości Neala Yarosa

Studia zawarte w tym tomie powstały w wyniku kwerendy w Instytucie Pamięci Narodowej i innych archiwach. Ukazują sposoby, jak niezżydowscy Polacy zamieszkujący centralną Polskę włączyli się w niemiecki projekt Zagłady, a po jej zakończeniu przyczynili do wymordowania znacznej części ocalałych. Autorka przedstawiła m.in. studium spontanicznej obławy na żydowskich sąsiadów w Bełku na Ponidziu; opracowanie historii pościgu oddziałów Batalionów Chłopskich i dywersyjnych oddziałów Armii Krajowej za zbiegami z gett na Sandomierszczyźnie. Przedmiotem omówienia były też artykuły nt. dokonanych przez oddziały Narodowych Sił Zbrojnych wojennych mordów, które pochłonęły blisko dwa tuziny ofiar (Giebułtów koło Książa Wielkiego, Malenie koło Opoczna). Zaprezentowany też został tekst, dotyczący ataku oddziału NSZ Żbika-Kołacińskiego na żydowskich ocalałych z Holocaustu, będący pierwszym naukowym opracowaniem tego zdarzenia, wsparty badaniami etnograficznymi, udzielającymi głosu współczesnym mieszkańcom Przedborza. W opracowaniu poświęconemu powojennemu mordowi w Ostrowcu w marcu 1945 roku wyeksponowane zostało zderzenie historii odzwierciedlonej w dokumentach śledczych i pamięci ocalałych – z jej wariantem kolportowanym przez współczesną politykę historyczną.

Omówieniu tomu towarzyszyło pytanie: jakie są społeczne, szczególnie klasowe korelaty przemocy antyżydowskiej, przedsięwziętej bez niemieckiej inicjatywy i wiedzy? Które typy relacji społecznych szczególnie często prowadziły do takiej przemocy? Czy owa przemoc była, jak chcą ocalali, integralną częścią i kontynuacją Holocaustu, czy należy ją kwalifikować jako odrębną, paralelną *genocidal violence*?

(Oprac. J. Tokarska-Bakir)

Prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir – antropolożka kultury, religioznawczyni, profesor zwyczajny w IS PAN. Autorka monografii: *Wyzwolenie rzez zmysły. Tybetańskie koncepcje soteriologiczne* (1997); *Obraz osobliwy. Hermeneutyczna lektura źródeł etnograficznych* (2000); *Legenda o krwi. Antropologia przysądu* (2008); *Okrzyki pogromowe. Szkice z antropologii historycznej Polski lat 1939–1946* (2012); *Pod klątwą. Społeczny portret pogromu kieleckiego*, t. I–II (2018). Członek Rady Naukowej IS PAN. Laureatka wielu nagród, m.in. Nagrody im. Poli Nireńskiej i Jana Karskiego (2007), Nagrody im. Ks. Stanisława Musiała (2010), Nagrody im. Jana Długosza (2019) oraz Yad Vashem International Book Prize 2019. Ponadto w tym samym roku jej monografia *Pod klątwą. Społeczny portret pogromu kieleckiego* została nominowana do Nagrody NIKE oraz Nagród im. Jerzego Giedroycia, im. Chone Shmeruka i im. Kazimierza Moczarskiego. »

Uchonorowana przez Związek Żydowskich Kombatanów i Poszkodowanych w II Wojnie Światowej medalem honorowym „Powstanie w getcie warszawskim”. Odniesienie to zostało przyznane „w uznaniu zasług w zakresie przeciwdziałania nacjonalizmowi, ksenofobii i antysemityzmowi”.

WYKŁAD DR MARZENY MACIULEWICZ WYZWANIA TERENU: REFLEKSJA NAD DOŚWIADCZENIEM PROWADZENIA BADAŃ TERENOWYCH W MITROWICY

Wykład dr Marzeny Maciulewicz (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Wydział „Artes Liberales” UW) odbył się online dnia 17 maja 2021 roku w ramach Pracowni Genderowych i Transkulturowych Studiów Bałkanistycznych przy Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Zdjęcie wieży cerkwi, minaretu i wieży zegarowej w Gjakova (Gjakovë) na terenie Kosowa

Źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:05_Gjakova_Harmoni_Kulturore_-_Cultural_Harmony.jpg#/media/File:05_Gjakova_Harmoni_Kulturore_-_Cultural_Harmony.jpg

Spotkanie poprowadziła mgr Nadia Czachowska-Aleksić. Pierwsza część wykładu zawierała prezentację badań nad tematem *Divided Cities. A Case Study of Mitrovica (Miasta podzielone. Przypadek Mitrowicy)*. W drugiej części badaczka zaprezentowała swoje spostrzeżenia dotyczące wyzwań, z którymi mierzą się naukowcy i naukowczynie prowadzący badania terenowe. Omówiła trzy aspekty tego zagadnienia: 1) teren a badacz/ka, 2) teren a metodologia i 3) teren a społeczność lokalna.

(Oprac. M. Maciulewicz)

Dr Marzena Maciulewicz – absolwentka Instytutu Sławistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego (kulturoznawstwo) oraz Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego (studia wschodnie). Studia doktoranckie ukończyła na Wydziale „Artes Liberales”. Jest współautorką książek *Funkcje karnawału we współczesnym społeczeństwie chorwackim* (2011); *Kosowo. Społeczeństwo – kultura – polityka* (2015). Uczestniczka licznych programów stypendialnych oraz laureatka konkursu małych grantów, zorganizowanego w ramach programu Youth4Youth (2017). Obecnie kieruje Zespołem Obsługi Badań Naukowych w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, jest wykonawczynią w grantie Narodowego Centrum Nauki OPUS pt. „Topos «wmurowanej kobiety» w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Węgier”, kierowanym przez dr hab. Grażynę Szwat-Gylybow, prof. inst., pełni również funkcję sekretarza czasopisma „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”.

SLAWISTYCZNE ŚRODY – WYSTĄPIENIE MGR OLGII Khabibuliny

Dnia 26 maja 2021 roku odbyła się publiczna prezentacja indywidualnego planu badawczego doktorantki Szkoły Doktorskiej Anthropos przy IPAN, mgr Olgii Khabibuliny, pt. *Wielojęzyczność i wielokulturowość w kontekście tożsamości migranckiej Gruzinów i Gruzinek mieszkających w Polsce od 1991 roku*.

Praca dotyczy wielokulturowego wymiaru tożsamości migrantów i migrantek z Gruzji, mieszkających w Polsce od 1991 roku. W swojej pracy doktorantka skupia się na codziennych praktykach językowych i kulturowych badanej grupy oraz na tym, w jaki sposób grupa ta buduje swój habitus transmigrancki, mieszkając w Polsce oraz utrzymując ścisły kontakt z Gruzją i rosyjskojęzycznymi społecznościami migranckimi w kraju przyjmującym.

Kluczowe zagadnienie, które będzie stanowiło integralną część badania, to wybór języka przez osobę z doświadczeniem migracji i grupy badanych w odniesieniu do codziennych praktyk językowych oraz sposobu poruszania się przez grupę migrantów i migrantek »

Zdjęcie z prywatnego archiwum Olgi Khabibuliny

z Gruzji między wykorzystywanymi językami (negocjowanie ich domen w różnych sytuacjach życiowych i inicjowanie interakcji między nimi). Drugie zagadnienie to obserwacja i określanie sposobu wzajemnego oddziaływania praktyk językowych i kulturowych, występującego w habitusie w codziennych sytuacjach ich poszczególnych użytkowników. W analizie tego zagadnienia doktorantka będzie korzystała z dorobku Pierre'a Bourdieua, opierając się na jego założeniu, że ten habitus może oddziaływać ponad poziomem świadomości i deklaracji badanych i nadawać „praktyczny kierunek praktykom. Kryją to, co określilibyśmy niesłusznie mianem wartości, w najbardziej automatycznych gestach... Uruchamiają przy tym najbardziej podstawowe zasady konstrukcji i oceny świata społecznego” (P. Bourdieu, *The Social Structures of the Economy*, 2005, s. 572).

Gruzińscy migranci obecnie mieszkający w Polsce posługują się wieloma językami, głównie gruzińskim, rosyjskim, polskim i angielskim. Języki te pełnią różne funkcje i są używane w różnych sferach życia codziennego, zarówno w sferze prywatnej (kontakty z rodziną, bliskimi, znajomymi w czasie wolnym), jak i w sferze publicznej (w pracy, w kontaktach instytucjonalno-administracyjnych, w ochronie zdrowia).

Promotorkami rozprawy są dr hab. Anna Engelking, prof. inst., z Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk oraz dr Helena Patzer, adiunkt Instytutu Etnologii i Antropologii Kultury Uniwersytetu Warszawskiego.

(Oprac. O. Khabibulina)

Mgr Olga Khabibulina – absolwentka Studium Europy Wschodniej na Uniwersytecie Warszawskim i University of Lancaster. Od kilku lat zajmuje się tematyką współczesnych migracji i praktyk kulturowych, prowadziła badania na temat praktyk transkulturowych Gruzinów w Grecji, Mołdawian w Rumunii oraz Ukraińców i Białorusinów w Polsce. W kręgu jej zainteresowań badawczych są antropologia migracji, praktyki językowe i kulturowe społeczności migranckich oraz polityka młodzieżowa i kulturalna w krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Środkowej. Jest doktorantką Szkoły Doktorskiej Anthropolos przy IPAN.

KONFERENCJA „DUSZA W DOCZESNOŚCI – DUSZA W NIESKOŃCZONOŚCI”

Konferencja odbyła się on-line na platformie Zoom w dniach 20–21 maja 2021 roku. Było to już trzecie spotkanie z cyklu „Antropologiczno-językowe wizerunki duszy w perspektywie międzykulturowej”.

Organizatorami byli Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk oraz Fundacja Slawistyczna.

Konferencja pomyślana została jako transdyscyplinarne poszukiwanie odpowiedzi na pytania o status duszy w życiu doczesnym i wiecznym, jej rolę jako narzędzia umożliwiającego wyobraźni przekraczanie granicy zmysłowego odbioru rzeczywistości, opartego na cielesnym doświadczeniu. »

Fundacja Sławistyczna
we współpracy z Instytutem
Sławistyki PAN

Organizuje III konferencję naukową z cyklu

*Antropologiczno-językowe wizerunki
duszy w perspektywie międzykulturowej*

na temat:
*Dusza w doczesności
– dusza w nieskończoności*

w dniach 20-21 maja 2021
za pośrednictwem platformy ZOOM

Dofinansowano z programu „Doskonała nauka”
Ministra Edukacji i Nauki

Rozważania krążyły wokół pytań dotyczących istoty ludzkiego bytowania w wymiarze fizycznym i duchowym w różnych kulturach świata, dążyły do uzyskania pełnego obrazu człowieka jako podmiotu przeżywającego, poznającego rzeczywistość, nadającego jej trwały kształt w wymiarze ponadczasowym w postaci tradycji, kultury i historii. Dziedzictwo kulturowe, jego międzypokoleniowy przekaz, jak też twórcza inicjatywa w kreowaniu rzeczywistości stanowiły punkt wyjścia do refleksji nad antropologiczno-językowym wymiarem duszy z perspektywy czasu.

Podobnie jak w latach poprzednich do udziału zaproszono przedstawicieli różnych dyscyplin współczesnej humanistyki: antropologii, etnologii, filozofii, folklorystyki, historii, historii sztuki, językoznawstwa, kulturoznawstwa, literaturoznawstwa, psychologii, religioznawstwa, socjologii z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych.

(Oprac. E. Maślowska)

Dofinansowano z programu „Doskonała nauka” Ministra Edukacji i Nauki.

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

PIĘCIOLECIE PUBLIKOWANIA MONOGRAFII W OTWARTYM DOSTĘPIE

W tym roku mija pięć lat od decyzji o publikowaniu w otwartym dostępie monografii naukowych wydawanych przez Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk. Od 2016 roku wersja elektroniczna książek, udostępniona w dziedzinowym repozytorium iReneslaw w oddzielnym zbiorze „Wydawnictwa Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk” (<https://ispan.waw.pl/ireneslaw/handle/20.500.12528/2>) na otwartej licencji CC BY 3.0 PL, stała się wersją główną naszych publikacji.

Obecność repozytorium iReneslaw w dwóch globalnych katalogach otwartych repozytoriów – od 2018 roku w Directory of Open Access Repositories (DOAR – <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/4183>), a od roku 2019 w Registry of Open Access Repositories (<http://roar.eprints.org/14274/>), jak też przekazywanie kopii prac do bazy Central and Eastern European Online Library (CEEOL – <https://www.ceeol.com/>) oraz do Internet Archive (kolekcja: Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences – <https://archive.org/details/institute-of-slavic-studies>) znacząco zwiększa międzynarodowy zasięg i oddziaływanie monografii wydawanych w IS PAN.

Warto wspomnieć, że wprowadzenie instytucjonalnej polityki otwartego dostępu w IS PAN (w pierwszym humanistycznym instytucie PAN) w 2017 roku tylko zwieńczyło pierwszy etap działań na rzecz otwierania nauki. Wcześniej – od 2014 roku – czasopisma IS PAN przeszły transformację na wersje elektroniczne i zaczęły być upowszechniane w otwartym dostępie na platformie ISS PAS Journals (<https://ispan.waw.pl/journals/>). Jeszcze wcześniej zaś, bo w roku 1998, zainicjowano prace nad systemem informacyjno-wyszukiwawczym iSybisław (<http://www.isybislaw.ispan.waw.pl/>), prezentującym dorobek naukowy światowego językoznawstwa sławistycznego od 1992 roku do współczesności. Tworzona przez zespół Centrum Sławistycznej Informacji Naukowej IS PAN bibliograficzna baza danych jest otwarta dla użytkowników – materiały są dostępne na licencji CC BY-NC-ND.

(Oprac. Dorota Leśniewska)